

Styrmodell Tanums kommunkoncern

Fastställt av: kommunfullmäktige 2023-06-19 § 91

Datum: 2023-09-19

Framtagen av: Kanslichef och ekonomichef

Dokumentansvarig: kommundirektör

Dnr: KS 2023/381

Innehåll

Inledning.....	3
Styrmodellens olika steg	3
Roller och ansvar	4
Kommunfullmäktige	4
Kommunstyrelsen.....	4
Nämnderna.....	4
Bolagen.....	4
Samverkan med andra	4
Kommunrevisionen	4
Förvaltning och verkställighet	5
Ledarskap, chefsansvar och medarbetarskap	5
Medarbetarskap.....	5
Ansvarsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner	5
Styrning och ledning i Tanums kommun.....	6
Vision	6
Värdegrund.....	6
Grunduppdrag	6
Samarbete	6
Mål.....	7
Budget	7
Kommunens styrdokument.....	7
Lagstiftning	7
Mål- kvalitet- och ekonomistyrning	8
Målstyrning.....	8
Vision	8
Kommunfullmäktiges mål.....	8
Styrelsens och nämndernas mål.....	8
Förvaltningens handlingsplan.....	8

Inledning

Det här dokumentet beskriver Tanums kommuns styrmodell. Dokumentet riktar sig till samtliga förtroendevalda, chefer och medarbetare.

Styrmodellen ger en övergripande helhetsbild av hur verksamheten i kommunkoncernen leds och styrs, hur arbetet planeras och vilka krav som ställs på nämnder och bolag. För helägda bolag gäller samma krav som för nämnderna om inget annat anges.

Ansvar för att styrmodellen följs

Förtroendevalda, chefer och medarbetare har alla ansvar för att ta till sig av innehållet i styrmodellen och arbeta utifrån modellen i sin vardag. För genomslag och effekt av modellen måste helheten stämma överens. Här har förtroendevalda och chefer ansvar för att aktivt visa vägen genom att agera enligt innehållet i kommunens vision och värdegrund samt att följa styrmodellen i sitt arbete.

Begrepp och hänvisningar i dokumentet

I styrmodellen används ett antal begrepp som är väsentliga att känna till och veta betydelsen av. Övriga styrdokument finns på kommunens intranät och hemsida.

Styrmodellens olika steg

Roller och ansvar

I det inledande avsnittet beskrivs roller och ansvar samt krav och utgångspunkter som alla verksamheter måste känna till och utgå ifrån.

Styrmodellens olika delar

Här sammanfattas vad som ingår i styrmodellen och vilka principer som gäller inom olika områden, med fokus på ramverket som ligger till grund för styrningen i Tanums kommun.

Mål- kvalitets- och ekonomistyrning

Beskriver kommunens målstyrningsmodell. Dokumentet kommer att uppdateras med kvalitets- och ekonomistyrning.

Roller och ansvar

Kommunkoncernen är det samlade begreppet för hela kommunens verksamhet.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och är direktvalt av invånarna. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet och i ärenden av större vikt för kommunen, exempelvis vision, budget, mål och strategiska styrdokument.

Det är kommunfullmäktige som tillsätter kommunstyrelsen, nämnder som behövs för att fullgöra kommunens uppgifter och styrelserna i de kommunala bolagen. Inriktningen på nämndernas arbete styrs genom visionen och de mål fullmäktige bestämmer. Ramarna för nämndernas verksamhet sätts genom fullmäktiges tilldelning av resurser.

Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse.

Till fullmäktiges uppgift hör även att bestämma vilka uppdrag som nämnderna och bolagen ska ha. För nämnderna regleras detta i reglementen och för bolagen i bolagsordningar och ägardirektiv.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen ett särskilt uppdrag från fullmäktige att leda, samordna och utöva uppsikt över kommunkoncernens nämnder och bolag.

I uppdraget ingår att bereda ärenden till fullmäktige och följa upp att organisationen genomför fullmäktiges beslut.

Enligt bestämmelserna i kommunallagen ska kommunstyrelsen utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda samt vara chef för kommunstyrelsens förvaltning.

Kommundirektören har ansvar för att samordna förvaltningar och bolag utifrån ett helhetsperspektiv för kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens

angelägenheter och ekonomi samt ha uppsikt över nämnder och bolag. Detta i enlighet med reglemente och de mål fullmäktige beslutat. Det ingår vidare att bevaka att verksamheterna drivs inom fastställda ekonomiska ramar.

Nämnderna

Nämnderna har lojalitetsplikt och ska genomföra de uppdrag som fullmäktige beslutar.

Bolagen

De kommunala bolag som ingår i kommunkoncernen har stor betydelse för viktiga samhällsfunktioner och har till uppdrag att tillgodose kommunala behov. Det är endast kommunfullmäktige som kan besluta om att kommunal verksamhet ska bedrivas i bolagsform. Bolagen ska fullgöra de uppdrag som kommunfullmäktige beslutar om samt medverka till att kommunfullmäktiges mål uppnås och att kommunen arbetar i riktning mot visionen.

Samverkan med andra

Tanums kommun ingår i olika former av samverkan med andra kommuner. Viss verksamhet bedrivs inom kommunalförbund och samordningsförbund. Kommunen köper också verksamhet av andra kommuner. Möjlighet att styra och påverka beror på samverkansform.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen arbetar på uppdrag av kommunfullmäktige. Revisionens uppdrag innebär att självständigt granska verksamhet och ekonomi i kommunen. Genom granskningarna ska revisorerna stödja och bidra till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Kommunrevisionen granskar kommunens styrelse och nämnder för att årligen pröva:

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande
- om den interna kontrollen som görs är tillräcklig

Närmare bestämmelser om kommunrevisionens uppgifter och organisation framgår av kommunallagen och reglementet som fullmäktige antagit.

Utsedd lekmanarevisor granskar även bolagen. Kommunalförbunden granskas av revisorer från medlemskommunerna.

Förvaltning och verkställighet

Till varje nämnd och bolag hör en förvaltning med uppgift att sköta den löpande verksamheten och bistå med beslutsunderlag. Förvaltningen leds av förvaltningschef. Uppdraget för förvaltningen regleras bland annat i gällande lagstiftning och i delegationsordningen.

Verkställande direktörens uppdrag regleras bland annat i aktuell lagstiftning samt i VD-instruktion.

Ledarskap, chefsansvar och medarbetarskap

Att vara chef i Tanums kommun innebär att ansvara för verksamhet, ekonomi och personal inom sitt respektive verksamhetsområde. I ansvaret ingår att verkställa fattade beslut samt ha kunskap om och förmedla kommunens vision, värdegrund och styrdokument. Vidare förväntas att som ledare tydliggöra mål samt stimulera till medarbetares och verksamhetens utveckling. I ledarskapet ingår vidare arbetsmiljöansvar.

Medarbetarskap

Medarbetarskapet innebär att ta initiativ till samarbete, ge service, vara delaktig och ta ansvar. Medarbetare har även ansvar för att utvecklas och höja sin kompetens och bidra till förbättringar i verksamheten.

Ansvarsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner

I den kommunala verksamheten ska det finnas en tydlig ansvarsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner. Fördelningen arbetas fram i dialog mellan parterna och bygger på principen att de politiska företrädarna i fullmäktige, nämnder och styrelser beslutar om *vad* som ska uppnås i verksamheten och vilka mål som ska nås. Kommunens tjänstepersoner arbetar sedan fram aktiviteter för *hur* målen ska uppnås, bedriver den operativa verksamheten samt bereder underlag för politiska beslut.

Styrning och ledning i Tanums kommun

Kommunens verksamhet regleras både av lagstiftning och av de beslut som kommunfullmäktige fattar. Här beskrivs det samlade ramverk som lägger grunden för styrningen i Tanums kommun och som alla verksamheter har att förhålla sig till och utgå från.

Vision

All styrning i Tanums kommun har sin utgångspunkt i den gemensamma visionen. Det finns enbart en vision för kommunen och den ska fungera som ledstjärna och vara styrande för kommunens utveckling. I det dagliga arbetet ska visionen vara vägledande i allt från målformuleringar till genomförande. Kommunfullmäktige har antagit denna vision för Tanums kommun:

Livskvalitet i vardagen

Med förankring i vår mångtusenåriga historia tar vi klivet mot framtidens utmaningar. För att ge våra medborgare en god välfärd gör vi satsningar på skola, omsorg, närings- och föreningsliv.

Vi växer genom att stärka vår identitet som en hållbar kommun full av småskalig entreprenörsanda och livslångt lärande. Här erbjuds möjligheter att bo, verka och vistas året runt i hela kommunen.

Tanum investerar för framtiden som en trygg, hållbar, effektiv och ansvarstagande kommun med service i världsklass.

Detta ger oss livskvalitet i vardagen.

Värdegrund

Kommunkoncernen utgår från en gemensam syn på hur vi ska arbeta, hur vi ska förhålla oss till varandra och dem vi är till för samt vilka värderingar som ska styra oss i arbetet.

Detta sker genom värdegrunden.

I Tanums kommunkoncern beskrivs värdegrunden:

Förtroende – Att få förtroende är en grundförutsättning för att människor ska kunna

utvecklas, må bra och få självförtroende. Genom att ge förtroende ökar möjligheten att ta ansvar. Förtroende fås genom att ta ansvar, visa respekt och omtanke.

Ansvar – Människor vill, och behöver ta ansvar för att utvecklas. I Tanums kommun är ansvar centralt. Genom att ta ansvar för sitt uppdrag och sitt liv så utvecklas verksamheten och individen med den. Alla har ett ansvar att skapa bästa möjliga verksamhet för alla människor i kommunen utifrån de medel som står till förfogande.

Respekt – Alla människor är värda att visa respekt. Att visa respekt skapar goda förutsättningar för förtroendefulla relationer, både inom och utom organisationen, och det är en förutsättning för att nå verksamheternas mål.

Omtanke – Genom att visa omtanke får man människor att trivas och må bra och det leder till goda relationer mellan människor. Det förbättrar i sin tur möjligheterna att bedriva en riktigt bra verksamhet och nå kvalitet i varje möte.

Grunduppdrag

Gemensamt för alla förtroendevalda, chefer och medarbetare är att arbetet ska utgå från visionen, att uppdraget genomförs i enlighet med kommunens mål, värdegrund och hållbarhetsarbete.

Varje nämnd och bolag i kommunkoncernen har ett grunduppdrag som beskrivs i nämndens reglemente och i bolagets ägardirektiv.

Grunduppdraget kommer från kommunfullmäktige och regleras även av den lagstiftning som styr verksamheten samt av de styrdokument som kommunen beslutat om.

Nämnder och bolag ansvarar för att – med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna och i politiska mål och beslut – driva en effektiv verksamhet med god kvalitet.

Samarbete

Kommunens mångskiftande verksamhet är en styrka och det är viktigt att genom samarbeten tar del av varandras kompetens.

Samarbete mellan olika nämnder och bolag är centralt för att lyckas med de uppdrag som fullmäktige beslutat och för att på bästa sätt tillgodose behoven hos dem som kommunen är till för. Ett fokus på koncerngemensamma lösningar måste därför genomsyra hela organisationen. God kvalitet och service i varje möte är det som bygger förtroende för kommunen och varje verksamhet ska bidra genom att skapa värde, leverera god service och svara upp mot satta mål.

Mål

Utifrån visionen beslutar fullmäktige varje mandatperiod om mål som kommunkoncernen ska arbeta mot och uppnå under perioden. Målen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunen. Målen finns att läsa i fullmäktiges budgetdokument.

Budget

Kommunfullmäktige fastställer varje år en budget för nästa kalenderår (budgetår) och kommande planeringsperiod. Budgeten är ett grundläggande styrdokument för all verksamhet. I den anges hur de ekonomiska resurserna fördelas i organisationen samt vilka mål som nämnder och bolag ska arbeta med. Det är lagstadgat för kommunen att fastställa en budget och i kommunallagen beskrivs närmare vilka krav som gäller.

Kommunens styrdokument

Som ytterligare en del i kommunens styrmodell finns en rad styrdokument som alla kommunens verksamheter är skyldiga att följa. Här regleras gemensamma förhållningssätt för verksamheterna.

Vilka typer av styrdokument som finns och hur de förhåller sig till varandra framgår av Struktur för styrdokument som kommunfullmäktige fastställt. Det finns styrande och stödjande styrdokument som är fastställda antingen politiskt eller på förvaltningsnivå. Dokument beslutade på politisk nivå är alltid överordnade dokument som beslutats på tjänstemannanivå.

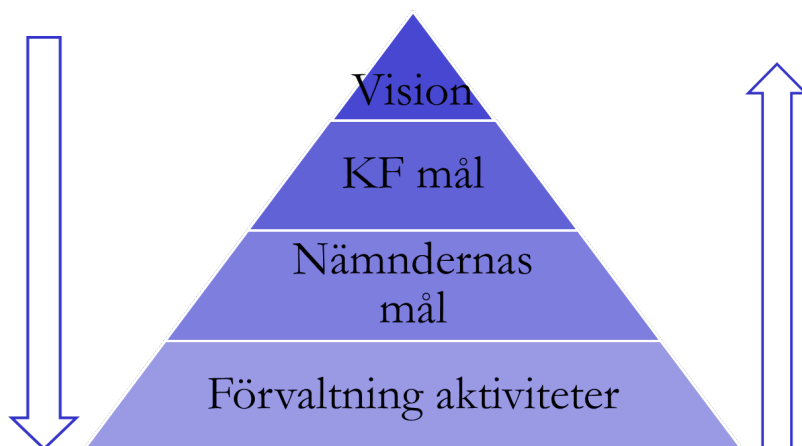
Lagstiftning

Kommunens verksamhet styrs på olika sätt av lagstiftning. Grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Kommunens verksamhet regleras dessutom i speciallagar för olika områden, till exempel socialtjänstlagen, skollagen, miljöbalken och plan- och bygglagen. Utöver detta sker statlig styrning även i andra former genom bland annat förordningar och föreskrifter.

Mål- kvalitet- och ekonomistyrning

Målstyrning

Kommunfullmäktiges mål utgår ifrån visionen. Därefter konkretiseras målen genom att nämnderna bryter ned kommunfullmäktiges mål i nämndsmål. Därefter verkställs nämndsmålen genom handlingsplan på förvaltningsnivå och aktiviteter på respektive arbetsplats. Därmed skapas den röda tråden från kommunfullmäktige till varje medarbetare.

Vision

Visionen fastställs av kommunfullmäktige och ligger till grund för kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning. Målen gäller över en mandatperiod och omfattar såväl ekonomi som verksamhet.

De finansiella målen fastställs i riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Dessa mål avser dels kommunen, dels kommunkoncernen.

Målen för verksamheten fastställs i samband med budget. Målen kan vara riktade till en eller flera nämnder.

Fullmäktige beslutar vidare om en nämnd erhåller ytterligare medel utöver tilldelat kommunbidrag eller om genomförande av målet ska rymmas inom tilldelad ram.

Till målen kopplas indikatorer för att mäta måluppfyllelse. Indikatorerna sätts med en ambition att uppnås till mandatperiodens slut. Framtagna indikatorer ska vara centrala för att visa på framsteg i att nå målet dels under verksamhetsåret, dels under mandatperioden. Dessa indikatorer utgör grunden för den uppföljning som sker under året och redovisas

i delårsrapport. Indikatorerna ska vara möjliga att följa upp och mäta vid delårsbokslut samt årsredovisning.

Styrelsens och nämndernas mål

Målen beslutas av styrelsen och respektive nämnd som avgör om målen är ett- eller fleråriga. Nämnderna ska redovisa sina mål till styrelsen.

Målen är en konkretisering av hur nämnden tar sig an och bidrar till kommunfullmäktiges mål. Nämnden kan också anta egna mål. Målen ska skapa nytta för dem verksamheten är till för och får inte stå i konflikt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Till varje mål kopplas ett antal indikatorer för att mäta måluppfyllelse. De indikatorer som tas fram ska vara möjliga att följa upp och mäta vid såväl delårsrapport som årsredovisning.

Förvaltningens handlingsplan

Varje förvaltning ska utifrån nämndens mål ytterligare konkretisera målen genom att ta fram handlingsplan för att uppfylla nämndens mål och därmed också kommunfullmäktiges mål. De olika verksamheterna inom förvaltningen bryter i sin tur ner förvaltningens handlingsplan. Uppdatering av handlingsplan sker årligen.

Förvaltningschef ansvarar för genomförandet.

OBS bilden nedan visar modellen för mål,- kvalitets och ekonomistyrningen. De delar av bilden som i nuläget inte är beskrivet i dokumentet kommer nästa uppdatering.

